

8. Papežové 18. století .

Kliment XII. (1730-1740 – 10 let)

Benedikt XIV. (1740-1758 – 18 let)

Kliment XIII. (1758-1769 ve funkci 11 let)

- Obhájce Tovaryšstva Ježíšova, obránce víry ve věku osvícenského racionalismu, velký mecenáš umění, všechny tyto přívlastky Klimentovi XIII. právem přisoudila historie.

- **Carlo Rezzonico** se narodil v Benátkách v roce 1693 v rodině krátce před tím povýšené do šlechtického stavu

- Humanistická studia absolvoval u jezuitů v Boloni.

- V Padově pak zdárně ukončil studia obojího práva a odešel do Říma, aby se v této disciplíně dál zdokonaloval. Jeho kariéra byla strmá, počínaje vysvěcením na kněze ve 24 letech.

- Jak bývalo obvyklé kardinálské jmenování (1737) přichází dřív než biskupské svěcení (1743)

- Už jako **padovský biskup** hrál důležitou roli v diplomatických misích Papežského státu

- **16. července 1758** byl korunován a přijal jméno Kliment XIII.

- Stal se z něho energický zastánce jezuitů.

- Rezolutně odmítal rozpuštění Tovaryšstva

- Podporoval rozvoj historické vědy. Kliment XIII. Zemřel v roce **1769**, a pohřben je v Bazilice sv. Petra.

Klimenta XIV. (ve funkci 1769-1774, 5 let)

Papež Klement XIV. vlastním jménem **Giovanni Vincenzo Antonio Ganganelli**, byl papežem mezi roky **1769 až 1774**. Roku **1773** rozpustil jezuitský řád.

-Narodil se 31. října 1705 v rodině venkovského lékaře v Rimini. Vzdělání získal od jezuitů a piaristů, díky němuž pak vstoupil do františkánského řádu, kde získal jméno Lorenzo po svém otci.

- Později v letech 1740 byl zvolen rektorem vysoké školy sv. Bonifáce v Římě.

- Stal se **blízkým přítelem papeže Benedikta XIV. 1740-1758**

- V roce 1758 byl jmenován jako zástupce inkvizice, která měla prověřit židovskou krev.

- Papež Klement XIII. ho jmenoval kardinálem.

- Konkláve po smrti papeže Klementa XIII. Pokračovala ve znamení problému týkajících se rušení jezuitského řádu.

- K té se shromáždili kardinálové, mezi nimi i Francouzi, Španělé a Portugalci, přičemž v těchto zemích byl zakázán řád Tovaryšstva Ježíšova, čímž došlo k roztržce mezi nimi a papežským stolcem.
- Tradičně katolické dvory Bourbonů se totiž již delší dobu cítily ohroženy ve své suverenitě militantním vystupováním jezuitského řádu a papež Klement XIII. k jejich stížnostem mlčel.
- Před **Josefem II.** se objevila možnost zasáhnout do volby jeho nástupce a proti všem pravidlům se zde nečekaně objevil.
- Mezi církevními knížaty v konkláve byl i kardinál Ganganelli, kandidát Josefa, údajný nepřítel jezuitů, jehož předcházela pověst povolnosti, poté co se vyjádřil, že je nutné smířit se s knížaty, „nemá-li být římský stolec svržen ze svých výšin“.
- **19. 5. 1769** byl zvolen papežem **Klementem XIV.**
- Spor mezi světskými a katolickými úřady byl vnímán jako hrozba pro katolické úřady a Klement XIV. se snažil pracovat na jejich zlepšení.
- Argumenty a bojovností mezi monarchy vypadal připravený vést Evropu k silné mezinárodní konkurenci – což se podobalo pozdější situaci v devatenáctém století.
- Nedá se říci, že by Klement XIV. byl vysloveně proti jezuitům.
- Například jedna z jeho teologických prací *Invektiva Theologica* (1743) byla věnována památce zakladatele jezuitů Ignáce z Loyoly.
- Dopad evropských mocností byl nicméně příliš silný a po několika letech **21. července 1773 papež** podepsal kontroverzní dokument o odstranění jezuitského řádu v Evropě.
- Klement XIV. ukázal dokonalý příklad integrity a odporu vůči nepotismu.
- Bez ohledu na jeho klášterní vzdělání, se ukázal jako státník, učenec, ale i amatérský fyzikální vědec.
- Zemřel v Římě a byl pohřben v kostele sv. Apoštolů.

Církevní politika papeže Pia VI. (v úřadu 1775-1799, 24 let)

1717-1799 – (82 let)

Rodné jméno: **Giovani Angelo Braschi**

Narozen: 27. prosince 1717, Cesena, Itálie

Zemřel: 29. srpna 1799, Valencie, Francie

Začátek pontifikátu: 15. února 1775

Konec pontifikátu: 29. srpna 1799

Předchůdce Klement XIV.

Nástupce

Pius VII.

Vzdělání získal na jezuitské škole v Ceseně a pokračoval ve studiích na právnické fakultě ve Ferrare.

Kardinál Ruffo (papežský nuncius v biskupství Ostia a Velletri) jej zaměstnal jako tajemníka v biskupství Velletri.

Roku 1758 vysvěcen na kněze (až ve svých 38 letech)

Roku **1755** se stává tajemníkem papeže **Benedikta XIV.**, roku 1766 ho Klement

XIII. (1758-69) jmenoval pokladníkem římské církve a on uvádí rozvrácené finance

církevního státu do pořádku. Následně mu Klement XIV. (1769-74) udělil roku 1773 kardinálský klobouk.

Po smrti papeže **Klementa XIV.** (1774) se několik států (Španělsko, Francie a Portugalsko) stavělo proti Braschiho kandidatuře na post papeže, kvůli jeho podpoře jezuitů. Nakonec však mocnosti couvly a Giovanni Angelo Braschi se stává v roce 1775 papežem a přijímá jméno Pius VI.

Po svém předchůdci převzal těžké dědictví, nebylo jeho vinou, že dále mizela vážnost papežství. Jeho pontifikát byl naplněn velkými obtížemi, plynoucími z absolutismu knížat, následků francouzské revoluce a ducha osvícenství.

- Přímo fatálně se v papežské správě projevilo zrušení jezuitského řádu, zejména v misijních územích.

V roce 1784 byl papežem jmenován bývalý jezuita John Troll prvním biskupem ve Spojených státech. Oddělení církve od státu bylo ústavou schváleno v roce 1787 a umožňovalo tak svobodný rozvoj katolicismu v této zemi, kde většinu tvořili protestanti.

V Evropě byl pro papežství výrazným problémem rozvoj etatismu a jansenismu v tak katolických zemích jako byla Francie a Rakousko. Febroniovým idejím, odsouzeným Klementem XIII., byl nakloněn rakouský císař **Josef II.** Pokládal se za odpovědného za osud katolicismu na území svého státu a nebral příliš ohled na mínění Apoštolské stolice. Reformy císaře Josefa II. a jeho ministra Kounice se dotýkaly nadřazenosti Říma, císař se snažil uspořádat náboženský život, omezit práva papeže v Rakousku a jeho konečným cílem byla národní církev nezávislá na Římě.

Císařským patentem z 26. 3. 1781 podřídil Josef všechny papežovy pokyny biskupům a řádovým představeným dodatečnému schválení vládou, takzvanému „placetum regium“. Tím rozhodujícím způsobem zasáhl do disciplinárních struktur církve. Josefovy kroky vyvolaly otevřenou roztržku s Římem. Papež už nemohl nadále tolerovat císařovu troufalost, nechtěl-li vůbec zpochybnit smysl papežství. Kromě toho se také obával, že by Josefova příkladu mohli následovat i další panovníci. Papež roku 1782 odjel za císařem do Vídně (zde zůstal celý měsíc), jediného čeho se papež na císaři domohl, byl císařův slib, že z jeho pozměňovacích zásahů nebude v konfliktu s katolickým dogmatem ani nebude snižovat papežovu „důstojnost“. Císař se rozhodl z vlastní pravomoci zabrat uprázdněnou milánskou arcidiecézi na což papež pohrozil císaři exkomunikací. Císař roku 1783 nečekaně přijíždí za papežem do Říma, odhodlaný pokračovat v reformách, papež Josefovi (aby tak usměrnil jeho ambice) roku 1784 dává právo nominovat biskupy ve vévodství milánském a mantovském.

Arcivévoda **Leopold II. Toskánský** (bratr Josefa II.) vybídl své biskupy k uspořádání synody v Pistoii (1786), toto shromáždění zrušilo papežovu vrchní moc nad Toskánskem, fakticky utvořilo separátní toskánskou církev.

Když papež r. 1785 zřídil v Mnichově papežskou nunciaturu, postavili se arcibiskupové z Kolína, Trevíru, Mohuče a Salcburku proti tomu v obavě, že dojde k umenšení jejich vlastní jurisdikce.

Zásahem proti Římu bylo uspořádání konference v Emži (1786) na níž se dohodli na nové úpravě vztahu německé církve k Římu a na tzv. reformním programu. V něm se vyžadovalo schválení papežských bul biskupy a nabytí tak platnosti v Německu. Z části napodobilo tento postup Španělsko, Sardinie, Benátky.

Papež vydal nemalé částky na zvelebení Říma, který se tehdy stal shromaždištěm umělců a učenců. Dokončil projekt Lateránského muzea, které pojmenoval Pio-Klementinské, protože na něm měl zájem již Klement XIV. Na základě původního Juvarova plánu nechal postavit novou sakristii ve vatikánské bazilice, mimo Řím se kromě stavby kostela a koleje v Subiacu, věnoval vysoušení pontických bažin.

Výraznou ránou pro papeže byla Francouzská revoluce a Napoleon. V roce 1789 byla zrušena privilegia kléru, církevní majetek byl znárodněn, byla vyhlášena svoboda vyznání a ustaven civilní klérus, kde byli biskupové a faráři voleni z lidu. To vše bez jakéhokoliv povolení od papeže Pia VI., pro nějž nastalo období temna. Pius VI. odmítl tyto odsuzující zákony a suspendoval kněze, kteří přísahu složili. V očích Francouzů se Pius VI. stal nepřitelem revoluce a ve vhodný okamžik měl být také potrestán, to si vzal na starost Napoleon v rámci svého tažení do Itálie.

15. února 1798 obsadil generál Berthier Řím, jménem direktoria sesadil Pia VI. coby světského vládce a vyhlásil římskou republiku. Došlo i na rabování a mnohé poklady z Vatikánu a římských muzeí skončily ve Francii.

20. února byl Pius VI. deportován z Říma do Sieny, po mnoha přesunech nakonec dorazil do Valence, **zde 29. srpna 1799** zemřel.

Jeho ostatky byly uloženy v jednom sklepení ve Valence. Sám Napoleon se však nakonec postaral, aby byly pohřbeny na místním hřbitově, a v roce 1802 svolil, aby byly převezeny do Říma. Velkolepá hrobka ve svatopetrském chrámu, jejíž autorem byl Canova, byla postavena až v roce **1822**.

Papežství prožilo v následujících letech nový vzestup, který začal za dalšího papeže Pia VII.

Pius VII.